

9278

05

Год. I.

300 x 235

Варна, Септември 1911 год.

Број 1.

ИСКРИЦА

— < Ул. 7747 — XIV, 1731 > —

„Додѣто имашъ искрица съзнание, чуй!“
П. Яворовъ.

Урежда редакционенъ комитетъ.

„ИСКРИЦА“ пазая на 20 число всѣки мѣсецъ.
Годишниятъ абонаментъ: { за България 2 лева;
 { за странство 5 лева.
ВИНАГИ ПРЕДПЛАТЕНИ.

Парѣ и всѣчко що се отнася до администрацията на „Искрица“, се адресира до Г. Цаневъ ул. „Владиславъ“ 35.
Писма и статии се адресираатъ до отговорния редакторъ: П. Л. Мишковъ „Царь-Крумъ“ 2 — Варна.
Неплатени писма не се приематъ. — Ръкописи не се връщатъ.

Г-ца Надежда В. Петранова
(учителка)
и
Г-нъ Лука П. Докузановъ
(фелдшеръ)
Панагюрище
Сгодени въ Варна.

ПЪРВА ДУМА.

Прѣзъ 1872 год., когато ромънското правителство вдигна шумъ за да заглуши гласътъ на правдата и негодуванята на онеправданитѣ, единъ отъ лѣвицата почна своята рѣчь съ думитѣ: „Правото да говоря тукъ, ми е дадено отъ отечеството ми, а не отъ васъ. Моля ви да ми почитате думитѣ“.

Когато Христо Ботевъ почна да издава в „Знание“ въ Букурещъ прѣзъ 1874 год. той повторѣ същитѣ думи въ началото на неговата журналистическа кариера.

Първата наша дума при почването да издаваме „Искрица“ е да потретимъ онова изявление на ромънския депутатъ.

Въ този материалистически вѣкъ, когато почти всѣки се е прѣдалъ на парата и изглежда, че тя е богътъ на хората; когато лъжата, нечестността и разврата сѣ почерпили житейския фонъ, когато на религията се гледа като на магесница и на религиознитѣ хора се невѣрва; когато църквата сѣ дълбоко, или ако проявява дѣйностъ, тя е въ

крѣщаване, вѣнчаване, опѣване и редъ още църковни обряди; когато духовенството, кое ослѣпяло, кое онѣмяло се подлага на височайната воля на висшата властъ на църквата за да запази трошицитѣ, които му се подхвърлятъ отъ трапезата на „благодатъта“ и върши всѣчко по диктовката на старческитѣ прѣдписания; когато политиката се е обърнала на сръдство за забогатяване и държавнитѣ мѣже на страстни смукачи на народната кръвь; когато живота е заприличалъ на мъртвенки трупъ, късанъ отъ кръвожадни ламп, когато мъчно може да се сръщне човѣкъ съ умъ, съ воля и сръдце, — да се почне издаването на списание като това, цѣлътъ на което е да буди народа къмъ духовна дѣйностъ, да руши свѣтовнитѣ кумири на лъжа, насилне и развратъ и на тѣхно мѣсто да гради стълповетѣ на живата религия, правда, чистота и любовъ, е колкото велика, толкозъ и мъчна. Не е лесна работа да вървимъ сръщъ течението на една рѣка. И работата се осложнява, когато те дърпатъ отъ отзадъ. Като имаме въ прѣдвидъ всѣчки мъжнотии, които могатъ да се изпрѣчатъ на пътя ни, ние не се самооблъщаваме съ голѣми работи, нито пъкъ сме си начъртали нѣкаква голѣма програма, каквато четцитѣ могатъ да очакватъ.

Напротивъ, ние не облъщаваме нищо повече, освѣтъ една по-точна оцѣнка на работитѣ у насъ въ свѣтлината на истината и правдата.

Ние ще гледаме живота прѣзъ призмата на висшия моралъ, на вѣчната правда и за всѣко човѣчко дѣйствие, независимо кой

го върши и еждѣ, ще му даваме напълно съответствуващо име на неговото вътрѣшно съдържанне. Защото името трѣбва да отбѣтава, да изказва същността на самото дѣйствие. Колкото едно име изчерпва по-вѣрно и по-точно същността на кое и да е човѣшко дѣйствие, толкова повече то е справедливо и оправдателно.

Може ли нѣкой да рита срѣцу тази истина?

Ний у нея ще се придържаме и ще назоваваме всѣко нѣщо съ подходящото нему име.

Задъ напата „Искрица“ нѣма никакви фондове, освѣнъ 20-тѣ стотинки за всѣки екземпляръ и 2 лева за годишенъ абонаментъ. Ний гледаме къмъ васъ читатели да подкрѣпите тая малка „Искрица“ морално и материално за да може тя, да блѣсти въ мрътината на тая душна атмосфера, и да подпали великия пожаръ, който ще помете всичко гнило и недостойно и приготви почвата за новото утро, на нова дѣятелностъ и новъ животъ.

Нека тукъ споменемъ, че при едни благоприятни условия, които вне читатели ще продукувате, „Искрица“ може да излезе два пѣти въ мѣсеца.

А колкото за цѣлѣта и списването, „Искрица“ сама за себе си ще говори. Дайте ѝ шансъ да ви огрѣе, за да видите нѣйния блѣсъкъ и почувствувате нейната топлина.

Нека думитѣ на младия поетъ Яворовъ, които сложихме подъ самото име на списването, напишемъ и тукъ като заключение на първата ни дума:

„До като имашъ искрица съзнание, чуй!“

Редакцията.

К. Мински.

Прѣдъ зори.

Не се безпокой будний братко,

Ако всичко околъ тебъ е мрачно,

Ако гаснатъ звѣзди слѣдъ звѣзди.

И луната въ облаци е скрита,

Ил' мъгли покриватъ земята,

Не бой се, стъмнило се — прѣдъ зори.

Не бой се, неопитний брате,

Че звѣрове излѣзали на всждѣ

За да завладѣятъ земята,

Че паяци търчатъ за да хапять,

Че змии съскатъ и утравятъ:

Тѣзъ звѣрове бѣчатъ отъ зората...

Защо тѣжиишъ, че въ мракъ нощенъ

Хората спятъ въ мъртвешки сънъ,

Че въ общо мълчание се чуй

Само пѣенето на пѣтеля,

Илъ лая на будни псета;

Това е сънъ, лаене — прѣдъ зори...

Снази Вивікамъ.

Значението на пресата.

Въ днешнитѣ врѣмена, пресата или печатното слово има безъ съмнение много повече влияние върху развитието на обществата и народитѣ отъ колкото кога да е по-рано. Като не датира твърдѣ отдавна и се е тѣй бавно развивала, сега може да се каже, е въ разгара на силата си. Тя до такава степенъ е извоювала мѣсто въ живота и развитието на обществата и народитѣ, щото тя, макаръ и за нея да не се говори въ основнитѣ закони пакъ съществува напълно законно като е извоювала таково мѣсто, каквото иматъ различнитѣ класи и съсловия въ една страна, а даже въ нѣкои страни тя има такава сила и влияние, щото сваля и въздига правителства, уволнява и назначава министерства.

Мнозина може би знаятъ, че въ английския парламентъ отъ съставянето му до не много отдавна, признавали сж се само три фактора, чували сж се гласовѣтъ на три съсловия, само три влияния сж се кръстосвали, борели и пречели едни на други, именно: лордовѣтъ, висшето духовенство и обикновения народъ, прѣдставенъ въ камарата на общинитѣ. И въ едно врѣме, когато недоразуменията и спрѣчкванията почнали да ставатъ много остри между тѣзи три фактора въ управлението на страната, станалъ единъ день въ долната камара г-нъ Едмундъ Бъркъ и като говорилъ върху сравнителното влияние на тѣзи три фактора — лордовѣтъ, висшето духовенство и обикновения народъ — съветвалъ слушателитѣ си да не пускатъ пзъ прѣдъ видъ *четвъртия факторъ* — пресата — прѣдставена въ журналистическата ложка. И така станало, щото отъ тогасъ насамъ пресата въ Англия е извоювала мѣсто като чет-

върти факторъ въ живота на страната. Това ѝ положение, или право не е отбѣлѣзано въ конституцията, нито ѝ е дадено чрѣзъ нѣкой законъ, защото тя нѣма дѣлъ въ държавната машина, нито нейнитѣ членове иматъ гласъ въ парламента, но както казахме по-горѣ, тя е назначавала и уволнявала министерства.

Но за да има пресата това влияние и тая сила въ Англия, причината е била, че отъ въвеждането на печатната машина та дори до днесъ, прѣзъ всичкитѣ врѣмена, този четвърти факторъ не е измѣнялъ никога на призванието да буди и води съзнанието на английския народъ въ пѣтя на истинския социаленъ и политически напрѣдѣкъ, като все по-голѣмото и по-голѣмо разширение на нейната сила е ставало за смѣтка, на намаляването на силата и влиянието на ония два западащи вече фактори — лордоветѣ и духовенството. И така църковната аристокрация и наследствената аристокрация на Англия, трѣбваше да отстъпятъ мѣсто на умствената аристокрация. И за повече отъ единъ вѣкъ, чрѣзъ английската преса, чрѣзъ английския вѣстникъ и списание, чрѣзъ английския четвърти факторъ, е говорила английската интелигенция на цѣлата страна — мѣстото, където економически, политически, национални и други въпроси, свободно, обширно и трезвено сж се разисквали за въ полза на народа. Това положение и тази чистота и дѣйствиелностъ, казва се, и до денъ днешенъ, английската преса е напълно запазила.

Ако съпоставимъ на това, което казахме за английската преса, друга една отъ великитѣ нации на свѣта напр. Съединенитѣ Щати на Сѣверна Америка, и направимъ едно сравнение между журналистиката и периодичния печатъ на тия два велики народа, ще се намѣри една грамадна разлика, и споредъ думитѣ на нѣкой си Ричардъ Фелстъ, който е писалъ прѣкрасна статия въ едно отъ американскитѣ списания по този въпросъ явствува, че ежедневнитѣ вѣстници въ Америка не сж вече оня факторъ въ живота на страната, и че съвсѣмъ малко има вѣстници и списания, които работятъ и се борятъ идеално за добри обществени, политически и економически уредби, и чисто и безкористно да слѣдватъ званието си на будители на обществената съвѣсть и съзнание. А напротивъ, задъ гърбътъ на повечето отъ многото вѣстници и списания,

се криятъ нѣкои крупни капиталисти, индустриалци и пр. користолюбци и търсители на слава и богатства, нѣкой трустъ, или се наематъ и подкупуватъ, дори изнудватъ чрѣзъ недаване на тѣхъ рекламнитѣ си, ту отъ едни, ту отъ други, за да имъ зацѣпаватъ интереситѣ и плановѣтѣ. А какво става съ интереситѣ, съ висшитѣ интереси и нужди на народа, обществото, държавата, нацията? Тѣ нека чезнатъ заради хатѣра и облагитѣ на една шепка капиталисти и тѣхнитѣ агенти: вѣстникари, редактори, сенатори и тѣмъ подобни.

Обаче не е бивало винаги така съ вѣстникарството въ Америка. Не твърдѣ отдавна, когато въ Америка пресата играеше важна роля, както въ Англия, и бѣше сжщо такъвъ факторъ въ управлението и живота на страната и като прѣдводителъ на общественото мнение — чрѣзъ пресата се е чувалъ мощния, откровенъ, просвѣтенъ и бестрашенъ гласъ на редактора по всички въпроси отъ политическо и морално естество, безъ да се е опасявалъ, какъ това ще се отрази върху финансовата страна на неговата работа. Редакторитѣ на тогавашнитѣ голѣми вѣстници сж биле хора съ всензвѣстно име, широко прочути даже въ странство. Тѣ сж биле хора съ голѣми знания, опитностъ и надъ всичко сж стоели тѣхнитѣ велики характери. Тѣ сж биле водители и то такива, които народътъ съ довѣрие е слѣдвалъ и когато единъ извѣстенъ вѣстникъ е заговорилъ, хората сж знаели, че не вѣстника говори, а едни кои сж редакторъ, който имъ е тѣй добръ познатъ и когото тѣй обичатъ да слушатъ и слѣдватъ. Обаче съ бързото развитие на капитализма и желанието и лудостѣта за бързо обогатяване, скоро се е извратила и пресата, и се е изродила. Днесъ редактора не е вече оня ученъ човѣкъ, съ много знания, съ много опитности, съ неподобенъ характеръ и съ всичко каквото трѣбва, за постѣтъ и званпето му, да буди и вѣрно да направлява обществената съвѣсть и общественото мнение; не, той е нѣкакъвъ си платенъ хлапетия, крайно посредствено орждие и който е прѣобърналъ всичко въ търговия. А знайно е, че това не е прѣдзначението на пресата. Тя трѣбва да формува общественото мнение, да буди обществената съвѣсть, да разисква всестранно и безпристрастно всички въпроси отъ политически, со-

циаленъ, духовенъ и др. характеръ. Да критикува, да бичува, да похвалява и поощрява и то безъ да се грижи за послѣдствията, които биха се отразили върху финансовата страна на нейния животъ. Започне ли да се гледа повече търговски на тия работи, то сигуръ рано или късно ще настъпи пълненъ упадъкъ на сжщинското ѝ призвание и ще изгуби значението си.

Какъ стои този въпросъ у насъ, въ България? Имаме ли ние образцова преса, за която да се кажатъ поне двѣ добри думи. Какви редактори имаме? На пжтъ ли е поне у насъ пресата въ онова направление въ което е вървела и върви нѣпр. въ Англия?

Сънародници, ние сме още младъ народъ, сега почваме да се развиваме. У насъ нищо още здраво не е сложило основитѣ си. И отъ направлението, което сега ще даваме и дадемъ на нѣщата, ще зависи тѣхното по-нататъшно развѣ акрѣпване. Нека съ всички сили и старания да запазимъ този факторъ — пресата, въ нашата страна, отъ криво направление и отъ израждане.

Миролюбовъ.

Изборна година.

Настоящата 1911 год. ще бѣде запомнена като изборна. Ставали сж вече два избора, има да ставатъ и други. Бѣха се избрали народни прѣдставители за В. Н. С. и сега се избраха Н. прѣдставители за обикновеното Н. събрание. Подиръ това ще се избиратъ общински съвѣтници.

Цѣлата ни страна е заприличала на политическа арена. Самия вѣздухъ е политически. Никога по прѣди отечеството ни не е било кръстосвано тъй често и отъ толкова много политически апостоли както прѣзъ настоящата година. Това е редкостъ въ България. И чудно ли е тогава, че селянитѣ и гражданитѣ почватъ да се чувствуватъ нѣкакъ си порастнали въ собственитѣ си очи? И какъ да се не чувства, какъ да не расте, какъ да не се издигне и политически и духовно, когато той е тъй близо до ония които коватъ законитѣ на тая страна, които направляватъ съдбинитѣ на отечеството ни, които минаватъ за цвѣтето на България какъ да не порастне, когато сѣди

наредъ колѣно до колено съ народни прѣдставители и одрасканата му ръка се стиска отъ мекитѣ ръцѣ на настоящи, бивши и бѣдъщи български министри!

Могатъ ли селянитѣ и грижданитѣ да се не радватъ, когато политическитѣ проповѣдници държатъ сладки рѣчи пропити съ мили мечти и свѣтли надѣжди за по-добъръ животъ, за по свѣтло бѣдъще? Могатъ ли?

Нѣма да съгрѣшимъ ако отговоримъ, че политическитѣ борби способстватъ най-много за нравственото пропадане както на селяни тъй и на гражданина. Що слушаме днесъ отъ политическитѣ проповѣдници? Само хули и клѣвети противъ противника, а това обстоятелство всява въ слушателството-умраза и ги кара къмъ отмъщение. И отъ тукъ се почва рушенето на нравственитѣ качества у избирателитѣ. Политическия ораторъ знае много добри психиката на тихия и безмълвенъ работникъ и цѣлата негова рѣчь е изпълнена съ фрази които дѣйствуватъ на чувството и разпалватъ страститѣ. Звѣрското начало на зло и умраза къмъ другитѣ, замѣстя мирътъ и любовта къмъ ближнитѣ. Почва се борба между съселянитѣ и съгражданитѣ, борба между братя, между бащи и синове, между приятели, между членове на народа ...

Прѣзъ врѣме на изборитѣ се биятъ та дори и избиватъ. А подиръ изборитѣ става явно на всички че обѣщанията на политическитѣ оратори сж били само лъжи и партизански шарлатани. Ония които стискаха одрасканитѣ и корави ръцѣ на селянитѣ сега вече сж далече отъ тѣхъ и вълчатъ имъ порода се показва изподъ овчата кожа.

Обѣщанията сж само мамѣли слушателството. То не помага на страданието, на болнитѣ, на глада. Избирателя не само че не е спечалилъ нищо отъ изборитѣ, ами нанесалъ е голѣма вреда на себе си. Той се е скаралъ съ приятелитѣ си съ еснафитѣ си, съ баща си, и братята си. Неговата наивна вѣра въ политическитѣ рѣчи и въ шумящето партизанство не само че не му допринеся що годѣ облага и обезпечение на живота, ами влошава положението му и го сваля по-надолъ въ унижените му.

Всрѣдъ това политико и обществено полужение, пресата която би трѣбвала да чисти атмосферата, изглежда като че си е задала за цѣлъ да гложди повече страститѣ да подпал-

ва духътъ, да настроява читателя. Тръбва да бждеш силно характеренъ човѣкъ за да не ти дѣйствиува разрушително вѣстникарския хипнозъ тъй присъщъ на дневната преса.

Пълзенията, лакейничеството, заговоритѣ, клеветитѣ и интригитѣ сѣ характеристичнитѣ чѣрти на днешния журналистъ. Днешния вѣстникарь е продажно орждие въ ръцѣтъ на управници, политически проповѣдници, партийни шефове. Това, честолюбие, честъ, истина и справедливостъ сѣ чужди тѣмъ. Тѣ мислятъ и пишатъ по звукътъ на златото и свирката на господаря...

До кога това партизанско унижение, до кога тия партийни интриги и себепзгребване? До кога тия пълзения и лакейничества прѣдъ силния и богатия? Врѣме е да се опомнимъ, да се освободимъ, да прогледнемъ, да се очовѣчимъ. Спасението на народа ни не е въ тѣзи и онѣзи партизанистующи демагози, а въ самосъзнанието и самодовѣрието на човѣка.

Едно велико избухване.

Лани въ Съединенитѣ Щати на Америка избухна единъ вулканъ, който отъ дълго врѣме е димялъ.

Скъпотията на живота, изтръгна отчаяния писъкъ на поробеното работничество, което току що се пробужда отъ дълбокия летаргиченъ сънъ.

Всекидневно се обявяваха стачки.

Тълпи на тълпи, гладни съ понукани ръцѣ мъже и жени, които даватъ на Америка и храна и дрѣхы и луксъ, се тѣпчаха прѣдъ фабричните здания и градски домове като викаха: „дайте ни хлѣбъ“!

Полицията, слѣпо и продажно орждие на шепя кървожадни милионери не бѣ въ състояние да усмири гладния народъ. Когато стомаха е празенъ и хлѣбъ не иде отъ никѣдъ, тогава окото не мига прѣдъ щика и властта става безсилна.

Прѣкъсването на работата въ мини и фабрики, филаделфийската стачка по трамваитѣ, и оная по цѣлата западна линия, принудиха капиталиститѣ да се вслушатъ въ рева на гладнитѣ и що годѣ удовлетвориша тѣхнитѣ искания.

Тая година изглежда, че вълненето на този социаленъ вулканъ прѣминава подъ краката ни.

Парижъ бѣ свидѣтель на това движение. Ония, които работятъ а гладуватъ, наредени въ роти, като войска отъ честни граждани сѣ кръстосвали улицитѣ, носящи на ръцѣ голѣми табли съ писано по тѣхъ: „хлѣбъ искаме“, „дайте ни хлѣбъ“.

Виена не закъсене въ това отношение. И тамъ гладнитѣ почувствали неспособността на живота, възстанаха противъ скъпотията съ заплашително повѣдение къмъ сититѣ и готовановитѣ.

Испания е вече прѣдъ кризата. Идящитѣ отъ тамъ телеграми донасятъ извѣстието, че обявяването на една обща стачка е неминуемо. Гладния народъ е ималъ вече нѣколко сбивания съ войската. Това разбира се не промѣня заканителния изгледъ на испанското работничество. Прѣдъ гладния нищо не може да отстон. „Животъ или смъртъ“ е девиза на гладнитѣ. Дайте ни хлѣбъ, дайте ни да живѣемъ, вика работничеството.

И ние не сме далечъ отъ това социално, велико избухване. Живота и у насъ е станалъ скъпъ. Само богатитѣ, министри и висши чиновници могатъ да ядатъ коконки, масло и яйца. Само тѣ могатъ да живѣятъ. А по-големата частъ отъ народа ни, ония, които работятъ стъ тъмно до тъмно и правятъ нощта день, за да изкаратъ нѣкой гологанъ за парче хлѣбъ — тѣ, изгубили човѣшки образъ отъ мъчителния трудъ и неспособенъ животъ, почиватъ да губятъ търпѣние, пробуждатъ се, излизатъ изъ подъ завивката на летаргията и търкайли сънливитѣ си очи, показватъ видъ на негудование, протестъ, бунтъ.

У насъ нѣма още ония масови вълнения станали въ Европа и Америка. Но това не ще рече, че ние сме изключение. У насъ работитѣ вървятъ винаги по мудро и гладния се пробужда по-късно.

Но той ще скочи. И ние ще видимъ по улицитѣ на нашитѣ градове да се тѣлятъ гладни хора съ стиснати юмруци къмъ днешнитѣ безбожни експлоататори, които като звѣрове късатъ мѣсата на работничеството, на народа.

Ние не сме далечъ отъ избухването на този вулканъ. И какъ силно, придружено съ трѣсъкъ, ще бжде то! То ще бжде по-ужасно отъ избухването на Везувий.

Защото много от отдавна масата е накупяла. Много от отдавна българското работничество е искало по-добър живот, по-сносни условия, по-износни цѣни на най-потребнитѣ за животъ продукти, то е ревало за ефтиния и молило за по-малки патенти и данъци, да може и то като хора да се уреди и заживѣе човѣшки животъ наредъ съ жена и дѣца.

До сега неговитѣ молби сѣ оставали нечути.

Но нека не кажемъ голѣма дума, избухването е готово. Експлоатацията, кражбитѣ, сѣкьпотнята, ще му отворятъ пътъ. Гладния българинъ въ София, въ Пловдивъ, въ Варна и въ цѣла България ще поиска своето. Той има право на живѣене. Той ще си го извоюва.

Управници и търговци, не се приструвайте че не виждате и нечувате. Вамъ е ясно положението. Вие дерете кожата на работливия и наивенъ българинъ. Бързайте да прѣдварите избухването. Спасете отечеството ни. Прѣдотвратете правдивия бунтъ. Дайте онова което се пада на работника. *Не крадете*, защото горчива е участието на народнитѣ крадци и измамници.

Ако искате миръ да владѣе въ тази страна, ако искате министри, управници и богаташи да се не убиватъ въ кѣщитѣ нмъ и по улициѣ, ако не искате събитията станали въ Франция, Англия и Америка да ставатъ и у насъ, бързайте да прѣдварите избухването на великия социаленъ вулканъ.

Намалете данъцитѣ, сторете сносни условията за животъ, дайте на всѣкому, каквото му се пада.

Бързайте, да не би утрѣ да е късно.

Притча за живота.

Берлинский кореспондентъ на Лондонското списание Хр. Свѣтъ е публикувалъ незададената Толстоева притча за живота писана до неговия приятель професоръ Давидовъ.

Имало едно врѣме, казва Толстой, единъ добъръ и много благодѣтеленъ човѣкъ, който искалъ да бѣде добъръ, не само за себе си, но за толкозъ хора въ неговия кръгъ, колкото му било възможно. За дълго врѣме мислилъ той, какъ ще може да реализира тая идея, така че всички да бѣдатъ благодѣтел-

ствувани и никой да не бѣде забравенъ. Той се съмнѣвалъ дали ще може да задоволи всички по този начинъ и дали благодѣтелствуванитѣ отъ него ще бѣдатъ благодарни. Ще има може би, нѣкой да каже, „защо тоя богатъ човѣкъ дава на другитѣ, а мене не дава?“ Така добрия човѣкъ взелъ другъ планъ. Изградилъ кѣща, покрай която много хора минавали и я снабдилъ съ всички удобства, които правятъ живота на човѣка приятенъ. Имало топли стаи, добри печки, огнища, свѣтлина, хамбари пълни съ жито, зимници съ плодове, зеленчукъ и пр. пр. всички видове дрехи за облачение, кровати, постелки, обуца, — съ една дума, всичко което човѣкъ пожелае. Доставка била въ изобилие да снабди по-вече отъ стотини хора. Добрия човѣкъ планиралъ, че хората ще идватъ въ новата му кѣща, ще ядатъ и пиятъ, ще взематъ всичко каквото желаятъ и когато артикулитѣ се свършатъ, той ще ги набавя.

Когато всичко било готово, той се спрѣлъ на едно почетно разстояние и наблюдавалъ. Въ начало, много добри хора дошли. Яли пили и нѣкои принуцували въ кѣщата, други стояли цѣли дни, трети — цѣла седмица. Когато се нуждаели отъ дрехи и обуца, взимали си и пакъ оставили всичко въ редъ, тъй че слѣдующитѣ посѣтители да намѣрятъ всичко на мѣстото му. Като напуснали кѣщата, тѣ исказали своята признателностъ на непознатия благодѣтель. Прѣзъ врѣмето, когато тѣзи добри, миролюбиви хора дохождали въ кѣщата, всичко вървѣло на добръ. И добрия човѣкъ държалъ кѣщата въ изправностъ и всичко туи му прчинявало радостъ. Подиръ дошли други хора въ кѣщата груби и лоши, тѣ почнали да ядатъ и да се каратъ, като се над-приварвали, кой по-вече да вземе и по-хубавото. Единъ настоявалъ, че той ще вземе всичко, другъ казвалъ, това менъ принадлежи. Изпърво тѣ се карали и послѣ почнали да се биятъ. Тѣ злоупотрѣбили съ принадлежноститѣ въ кѣщата, живѣели всички за себе си, изпочупили печкитѣ, за да не би други да се ползватъ съ тѣхъ. Когато най-послѣ разсипали всичко и почнали да гладуватъ и жедуватъ, съюзили се да оскърбятъ непознатия господаръ на кѣщата. „Кѣщата била лошо съградена, печкитѣ злѣ построени, нѣмало доволно мѣсто за всички и т. н. Тѣ даже отишли по-надалече, че обвинили добрия човѣкъ за

гдѣто е позволилъ на лоши хора да посѣщаватъ къщата му. Всѣки единъ ималъ себе си за добъръ, а ближния си за лошъ. Имало даже и такива, които почнали да се питатъ дали съществува добрия чловѣкъ и дали тая къща не е случайна, отколкото планирана. И тъй тия хора живѣли — день-два, и когато нищо не останало за опустошение, напустнали къщата гладни и ядосани, като се припирали единъ другъ за къщата и за нейния постройтель.

Това е точно което, хората днесъ мждруватъ, като правятъ собственитѣ си прищевки и не живѣятъ както Богъ иска. Тѣ обвиняватъ другитѣ и никога не помислюватъ да обвинятъ себе си, че живѣятъ лошо. Тѣ слагатъ срамътъ върху плѣшкитѣ на други или правятъ Бога отговоренъ за нещастията въ свѣта и най-послѣ казватъ, че свѣтътъ — „това е една случайност“.

Когато хората разбератъ, че свѣтътъ не е случайностъ, но е създаденъ отъ живия Богъ за неговитѣ хора, когато чловѣцитѣ спратъ да разрушаватъ живота си и живѣятъ, както Богъ иска отъ тѣхъ да живѣятъ, когато почнатъ да употребяватъ Божийтъ дарби по Божий начинъ; тогава и само тогава тѣ ще бѣдатъ щастливи.

Варна, 3.IX 1911. Съобщава А. Л. Мишкова.

«Не убий».

I-во писмо до моя братъ.

Дълго време има, мой мили братко, отъ както съмъ се обѣщавалъ да ти пиша. Очаквахъ благоприятенъ моментъ, който дойде въ най-неблагоприятно време, 2 часа слѣдъ полунощъ, въ безсъница, каквато никоганъ не съмъ ималъ. Самъ съмъ въ стаята си съ запалена ламба. Нейната свѣтлина като че се страхува да надникне на вѣнъ прѣзъ прозореца. Струва ми се прѣзъ тази нощъ се е вършило нѣгдѣ нѣкакво свѣтотатство, се е вършило нѣкакво грозно прѣстъпление, противъ което е вѣстанало небето. Мина ми прѣзъ ума нощта слѣдъ разпятието на Спасителя. Вѣтъръ бѣсно духа, гъсти облаци още отъ вечерята се блѣскаха единъ другъ, слънце нѣма, мракъ грозенъ царя вредъ. Земята, като въ трауръ облѣчена, се носи въ траурната процесия. Тя стене, като че има треска, риде,

плаче. Растенията се внятъ, чунатъ, грознятъ. Животнитѣ всѣко въ скривалището си, съ прѣдчувствие, настрѣхнали, въ трепетъ, нѣщо лошо. Хората, вѣнца на божественото творение, божия образъ съ безсмъртенъ духъ, прѣдзначенъ за владѣтели за вселенната, сж забравили себе си, високото си призвание и положение; тѣ сж се унижили до степенъта на крадецъ, стрескающъ се при трѣпетътъ на листъ, при всѣки шумъ; тѣ въ прѣстъпното си положение, въ боязнъ за себе си, сж забравили вѣчността и Бога. И азъ съмъ като тѣхъ... Това съзнание, дълбоко се е врѣзало въ мене. И азъ съмъ като тѣхъ. Каква ужасъ, какъвъ страхъ! Процеса на този мракъ не води ли за пристанището, гдѣто смъртта чака и туря край на всичко, на нашитѣ безпрни трудове, ежби, гордости, дигания, падания, героизмъ, подлостъ, любовъ?

Разбралъ ли си ти що значи мракъ? Мислилъ ли си нѣвга за смъртта? Падалъ ли си ти за моментъ въ изстъпление и забрава отъ нея? Чувствувалъ ли безсмисленността, ничтожността и непотрѣбността на живота? Пожелавалъ ли си да се възродишъ и да заживѣенъ еи тъй както си разбралъ че трѣбва да се живѣи? Опиталъ ли си нѣвга тежестта на хорската слѣпота, невежество, незаинтересованостъ и апатия къмъ всичко което тебъ и тѣхъ заобикаля и което би трѣбвало тъй да ги терзае, както терзае тебъ самия? Пожелавалъ ли си ти, съ всичкото си същество, въ такъвъ моментъ, да блѣсне слънцето, да разгони тъмнината? Пожелавалъ ли си ти съ всичкото си естество да блѣсне духовната свѣтлина, която прави слѣнитѣ да проглеждатъ? Ще повторимъ ли съ менъ думитѣ свѣтлина, свѣтлина, по-вече свѣтлина е нужна?...

Каква нужда имамъ азъ отъ свѣтлина? О, да би ималъ ти същата нужда. Имамъ сега въ рѣцѣтъ си книгата на г. Амури Брайфордъ „Наслѣдственността“. Челъ ли си я ти? Тамъ срѣщамъ частъ, отъ пасажъ за Архидяконъ Стефанъ, заетъ отъ книгата „Дѣяния на Св. Апостоли“. Отъ дълго време умътъ ми е билъ заетъ съ недѣлитъ въ обществото, съ насилната и безаконната, които се вършатъ, търпятъ и оправдаватъ, въобще и въ частностъ наказанията и смъртното наказание най-вече. Каква чудна свѣтлина намѣрихъ въ нея! Слѣдъ прочитанието ѝ ясно видѣхъ общата отговорностъ при всичкитѣ

прѣстѣпления отъ най-големитѣ до най-малкитѣ. Смъртното наказание съ всички си ужасъ изпъкна прѣдъ менъ като сжичинско човѣкоядство. А що да кажа за армията, този институтъ, който има за цѣль убийството, убийството на чужди, които не сме сънували, убийството на познати, даже майка, баща, братя, сестри? Това е сатанинство, съ плодове сатанински. Това е несъвмѣстимо съ разума и при неговата наличностъ, справедливо е и наша длъжностъ е, да се запитае, разумни сжщества ли сж хората. Това е невъзможно, понеже на двама господари не може да се служи, на разума, който има извора си въ свѣтлината и безумността плодъ на тъмнината.

Разбралъ ли би ти смисъла, на прѣдсмъртнитѣ думи, на трагично загиналия Архидяконъ Стефанъ, осжденъ на смъртъ чрѣзъ убиване съ камане, обиколень отъ разсвирепяла, безумна тълпа, удрянъ, разкървавень, смазанъ, — думитѣ: „Господи, не вменявай имъ това за грѣхъ?“ Каква нежностъ има въ тѣзи думи пълзли изъ устата на този блаженень маченикъ? Каква ужасъ има въ тази молитва? Чети тѣй: Господи, не вменявай *тѣмъ* този грѣхъ. Убийството му да не се отдава на тѣзи които го убиха. Но на чия смѣтка ще бжде то? Три години послѣ, Св. Ап. Павелъ, като се молилъ въ храма, отговорилъ на въпроса: — „Азъ стояхъ при него и съизволявахъ“. Той е отговорилъ за себе си, но въ денътъ на общата свѣтлина, тѣзи които го убиха, Ерусалимъ и цѣлия грѣшенъ свѣтъ, ще му пригласнатъ: „И ний, Господи, и ний стояхме тамъ“. Въ простата и многозначуща молитва на този умирающъ свѣтния, молящъ се за прощение на своитѣ убийци, е скрита ужасяющата истина, *че всички имаме участие въ прѣстѣпленията единъ на другъ*. Ако сж само монтѣ прѣстѣпления, за които трѣбва да отговарямъ, мога да заста на гордо прѣдъ цѣлия човѣшки родъ, но никой не живѣе за себе си и ний така общо сме отговорни както общо участвували въ прѣстѣпленията единъ другому.

Солидарността на човѣшката раса е ужасна по явна дѣйствителностъ. Ако се поквари животътъ само на една личностъ, участъта на всички други е по мъчна, наклонността имъ къмъ зло е по-голема. Но ако на друга страна, единъ човѣкъ стане по-доброхарактерень отъ своитѣ родители и съседъ, той не само е подобрилъ себе си, но той въздига и

обществото и човѣшката раса. Никой не живѣе само за себе си. Личното прѣстѣпление принадлежи и на плѣмето. *Личността е произвѣдение, въ което сж отишли трудовитѣ, сжзлитѣ, жертвитѣ и молитвитѣ на хиляди, които никога не сж чули нейното име*. Никой човѣкъ не е съвършено ново създание. Всѣки дохожда на свѣта начертанъ отъ особеноститѣ на врѣмето, условията и родителитѣ. Всѣки е произведение на свето праотечество и на окръжающата обстановка. Врѣмето и обстоятелствата на рождението му и естественитѣ му способности сж опрѣдѣлени прѣди той да се роди. На всѣко лице сж дадени оржжия съ които да може да върши работата си. Той не може да избѣре за себе си каква величина ще има мозака му, какъвъ темпераментъ, що ще обича и що мрази. Всѣки получава това, което му се дава. Наслѣднето се простира много надаре и до мнозина. Както наклонноститѣ къмъ ревматизмъ и епилепсия прѣминаватъ въ семействата тѣй прѣминаватъ и невъздържанието, сиромашията и прѣстѣпленията. Специалиститѣ се съгласяватъ въ твърдението, че невъздържанието, ако и да се счита за резултатъ на порока, е болѣсть съ ясно опрѣдѣлени симптоми и често плодъ на наслѣдени наклонности. Всѣки знае, че дѣцата които наглѣдватъ вкусъ къмъ спиртни питиета сж въ по-голема опасностъ отъ дѣцата на трѣзвении. *Тѣзи факти трѣбва да ни направятъ отсжжливии когато осжждаме събратията си и най-вече да бждемъ внимателни когато искаме да наказваме*. „Който всички разбира, всичко прощава“, казва Толстой“.

Това потвърждава общепризнатата въ наше врѣме мисль, че Христосъ е общественъ спасителъ толкова, колкото е личень; че мисията му се докосва до държавитѣ и учрѣжденията, както и до личноститѣ; че той организира едно царство, единъ новъ общественъ строй, който ще се подобрява чрѣзъ обръщане на човѣци, чрѣзъ създаване на идеали, чрѣзъ облагородяване на общественитѣ нрави и чрѣзъ прѣобразуване на църквата. Спасителътъ е въ тѣсно отношение къмъ личноститѣ, но и племето принадлежи Нему и Той го влияе, като го повдига къмъ по-големо добро и създава едно ново, несребелюбно, възкулено общество. Христосъ като спасителъ, не е ли източникъ на духовната свѣтлина?

Братко, ние пышкаме верѣдъ пышкающето не по-малко отъ насъ общество; ние иска-

ме да се освободимъ отъ брѣмето си както и то; ний искаме да излѣземъ отъ този омагьосанъ кръгъ, както и то, но не можемъ, защо? Ний сме въ мракъ духовенъ, ний не виждаме нищо повече отъ назе си и даже назе си; налии трѣбва свѣтлина намъ, свѣтлина трѣбва и на обществото.

Какъ съмъ азъ и ти съ Христа, единствения обновителъ на обществото? Какъ сж съ Него нашитѣ домове, църква, села, градове, държава и оправа?

Пиня ти това писмо да сподѣля чувства-та си, чувства терзающаи ме, чувства, които ми говорятъ, че обществото е раздѣлено въ всичкитѣ свои прояви на робии и господари, на силни и слаби, на зжби и трѣва; че единитѣ сж едно, другитѣ изедници; че всички обществени машинации сж нарѣдени тъй, че да се гнетъ слабия въ полза на силния; че ние сме лъжехристияни, а не християни; че ние не сме даже евреи, които пазятъ заповѣдта „Не убий“; че ние наказваме и убиваме и не сме достойни да се наричаме синове на Отца, Който е Любовь.

О, дано додеше денътъ по-скоро, когато да се разбѣре, че заповѣдта „Не убий“ е несравнено съ по-ограничено значение, отъ колкото „Любете враговетѣ си“.

Ти мисли върху горнитѣ въпроси и дано додешъ самъ до заключението, че съществуването въ една страна на наказателнитѣ институти въобще и смъртното наказание въ частностъ е знакъ на съществуване въ нея страна *цивилизувано челоуѣкоуство*.

Твой братъ: *Вѣренъ.*

Полъ.

Вечеренъ часъ.

Това бѣше миналата вечеръ. Тиха ясна септемврийска нощъ. Звѣздитѣ като искри въ спнитѣ висини се уемихаха надъ гладката като оглѣдало морска повърхностъ. Венчко пакъ олоко бѣ замрѣло. Седналъ на единъ камъкъ при морския брѣгъ се взирахъ въ далечнитѣ висини да намѣря една отдавнашна моя другарка — милата ми звѣздица, по не можахъ.... Тамъ други проблѣкнаха, венчки чужди за менъ. Нѣмаше опая, малка по тъй свѣтла искрица, която бѣ мой вѣренъ другаръ прѣзъ нощитѣ на мъчително безсъние. Угаснала е, казахъ си, както кибритова клечица угасва и сега само единъ споменъ отъ нея....

Ахъ, угасналъ бѣиъ на монтъ младини, колко бързо се парадва на нашето щастие и трѣбваше тъй печално да догорѣиъ!

Нахлуха рой мисли въ главата ми и иѣщо неволно ме подтикнаше да си дамъ отчетъ за венчко що минахъ и онова що ставаше у мене.

Живота ми, като картини на магическии фейеръ почина да се пижи прѣдъ мене, и азъ напovo зачестохъ мемоаритѣ на моето собствено минало. Възкрѣснаха въ паметта ми сцени отъ далечнитѣ дни на моето дѣтство, когато майка ми нѣжно ме държеше въ обятията си и съ сладко тапанѣние ме прѣспиваше. Спомнихъ си за нейнитѣ пѣсни, за вечернитѣ часове, за старата стрѣха и за венчко което ме радваше и правеше да се чувствувамъ щастливъ.

Ехъ, дѣте, дѣте! какъ сѣтино и какъ лесно можеше да си купишъ тогава щастieto!

А сега какъ различно е съ насъ възрастнитѣ! Прѣскачаме стрѣминитѣ и урви, katerимъ се по върхове, спускаме се въ криви, тесни трѣнливи житейскии алеи, добиваме излишенъ горчивъ опитъ, за да се доближимъ до щастieto. А какво ни дава всичко туй? Само горко разочарование въ живота, хладно безнадѣйно въ вихрената борба на жестокия животъ!

И какъ тежко се живѣе! Какъ мрачно е на всѣкъ. Нийдѣ ведринка, нийдѣ проблѣсъкъ. Какви борби и кръвопролития, какви жестокости и ниски дѣла се вършатъ въ името на нѣкакво си обществено благо, човѣшко щастие.

Какъ хората се скитатъ по съмнителнитѣ и труднопроходимитѣ криволичания на свѣтското мъдрование за да видятъ щастие. Колко сили, какъвъ трудъ и колко врѣме сж изхабени и пакъ не се е сирѣлъ човѣкътъ да си отдѣхне и рече: „ехъ, щастливъ съмъ“. Като че дѣтето, чуждо на суровата житейска дѣйствителностъ, като че то само може да се радва на щастие и да се чувства че е щастливо.

И пожелахъ да се върна надирѣ въ дѣтството си, да бѣда дѣте.

Замисленъ тъй дълбоко азъ се стрѣснахъ отъ дрезгавия ревъ на параходъ, който току що бѣ доближилъ до пристанището.

Бѣше на разѣмване когато трупнахъ за града. Тамъ живота се по отѣпканния друмъ върви, а хората, ахъ, хората какъ мъчително живѣятъ и вѣчно сж недоволни....

Историята на задний прозорецъ.

Въ единъ отъ кварталитѣ С., кждѣто богатитѣ кжци затулваха оння на бѣднитѣ, живѣеше една симпатична госпожа въ домътъ на който имаше всичко каквото сърдцето пожелае: елегантностъ, комфортъ и луксъ придружено съ веселостъ, любовь и истинска благость. Мобелитѣ на този домъ сж богати, цвѣтята разкошни и библиотеката съдържаща найизбравитѣ книги.

Една заранъ, когато дърветата бѣха увиснали отъ тежкната на чистия скръбъ и спѣтъ достигналъ до горния край на оградата, съпругътъ на госпожата, който никога не прѣставаше да я люби — заповѣда да отнесътъ въ домътъ нѣмъ хубави прѣсни цвѣти. Като се връщаше още отъ далече той се взрѣ въ прозорцитѣ, очаквайки да види цвѣтата тамъ, но бѣше разочарованъ. При срѣщата съ жена си, той я попита. „Цвѣтата, които проводихъ, не ли ги донесоха“, а тя се изсмѣ гласно и го заведе при задния прозорецъ, като посочи съ прѣстъ на тѣй хубавитѣ и свѣжи цвѣти. Съ единъ умилителенъ тонъ на съпружеска любовъ той каза, „ами защо сѣ тукъ?“, като хвана нѣжно ръката му и кѣлкомъ сълзитѣ ѝ потекоха по бузитѣ, тя го заведе при прозореца и отъ тукъ му посочи другъ по-малкъ прозорецъ на бѣдната къща задъ тѣхната. Тамъ сѣдѣше една прѣгърбена баба, държаща ръката на бѣлобрадъ старецъ, — и двамата гледаха втренчено, като дѣца въ цвѣтата. Госпожата на богатия домъ се смѣеше прѣзъ сълзи и помаха съ ръка къмъ старцитѣ, а тѣ и двамата се изправиха, бѣлокосия старецъ благородно се поклони, а слабата баба хвърли безчетъ въздушни цѣлувки. Съпругътъ се трогна при тая гледка и каза: „както всѣкога ти си направила добръ“, „когато азъ очаквахъ да видя цвѣтата на прѣдния прозорецъ да красятъ домътъ ни, ти си ги турила тамъ, където могатъ да развеселятъ двама самотни, бѣдни старци. Сега кажи на твоя безсмысленъ мъжъ, кое те накара да направишъ това? Симпатичната госпожа се изчерви твърдѣ много, защото бѣше срамежлива. Тогава тя му разправи, какъ единъ денъ видѣ низката стара жена да плаче и бѣловласия старецъ съ паведена глава да стои при нея — двамата дълбоко отчаяни. Госпожата изнесла пѣзъ цвѣтарницата най-хубавитѣ цвѣнали цвѣти и ги турила на прозореца, срѣщо тѣхъ. Подиръ малко тя видѣла двамата старци съ внимити погледи да гледатъ цвѣтата, като се смѣеха и изглеждаха, да сѣ забравили скръбта си. Но госпожата отъ богатия домъ не се задоволи съ тази постъпка, а отиде при тѣхъ съ прѣизпълнено отъ доброта сърдце и ги попита, що може да сторѣ за да имъ олегли скръбта. Тогава тя научи цѣлата история, тѣ ѝ казаха, че единчката радостъ, която е дошла въ тѣхната мизерна колиба бѣше чрѣзъ

задния прозорецъ на нейната къща. Тѣ ѝ казаха сѣщо, че хромото дѣте, което живѣеше въ другата стая и слабата му майка дождаха да гледатъ, каква радостъ иде отъ задния прозорецъ на богатия домъ.

Не е нужно да се каже, че отъ онова врѣме живота на тѣзи двама бѣлокоси бѣше по привлѣкателенъ и радостенъ поради честата визита на съпругътъ на тази любезна госпожа.

Тѣй въ нашия ежедневенъ животъ най-добритѣ ни случаи не лежатъ на прѣднитѣ прозорци. Бързия минавачъ може да не отбѣни богатата светлина изложена на прѣдния прозорецъ, но много морни хора могатъ да бждатъ зарадвани, чрѣзъ цвѣтата поставени на заденъ прозорецъ.

Варна, 6.IX.1911 г.

Антуръ.

Изъ нашия животъ.

Днешна Варна.

Голямъ хвалебствия сѣ се изказали по адресъ на Варна. Тя е била сравнявана съ нѣкой отъ хубавитѣ градове на Европа. Нейното име е било гордостъ за България.

По мѣстоположение, по природа, по богатства, наистина това е тѣй. Варна е приморски градъ съ хубава приморска градина, приятна за окото гледка. Има хубави здания и до нѣкъдѣ прави улици.

Но Варна, както днесъ я виждаме, е заприличала на развалини. Понеже се прокарвало вода, трѣбвало улицитѣ да стоятъ разкопани съ мѣсеци. Калъ, камъни и разни нечистотии отъ едната страна до другата. Вървѣщи по улицитѣ и се питащъ: въ Варна ли си, или при разкопкитѣ на древни Помпей. И само защото срѣщашъ варненски стражари и гледашъ по кафенетата варненски гимназисти, туѣ до нѣкъдѣ ти напомня, че това не е Помпей съ своитѣ развалини, а хубава Варна съ миризливитѣ си и разкопани улици.

Българска управа, ще кажатъ нѣкои, Българска немарливостъ, ще притуримъ ние. Защото не винаги управленето е виновно за тая безразборностъ.

Минете покрай нѣкое новострояще се здание и вие ще видите какъ домостроителя присвоява цѣлата улица, нахвърля камъни, калъ, дървета, тухли варъ и какво не. Той мисли на себе си да угоди, а че улицата се задрѣствала и хората трѣбва или да обикалятъ или да се спъватъ по камъните и газятъ калъта, малко му струва туй.

Това е българска черта, не се сърдете.

Така че, днешното незавидно положение на Варна се дължи не само на нехайството на управници, а и на гражданска немарливостъ.

Ние сме научени само подъ диктовката на законъ и глоби да пазимъ чистота и редъ. Нѣма ли такъвъ надзоръ, рискуваме да се вмеримъ и вкараме холерата въ домовете си.

Има карантинна на идящите параходи отъ Цариградъ. Хубаво нѣщо. Ами какъ ще опазите града отъ зараза, когато нечистотии се разлагатъ по улиците и цѣли трапове зеятъ, дѣто миязми се развиватъ?

Хубава е Варна, хубава е морската градина и мило е морето, но.... лоши сѫ Варненци, съ своето нехигиенично живѣене, безъ добъръ санитаренъ надзоръ, безъ добра градска управа.

Дѣ е мѣстото на учениците?

Варна е наводнена съ ученици тая година по-вече отъ лани. Мило става на човѣка, когато вижда младото поколение да се тѣчи въ училищата и дѣри образование. Да бѣдешъ ученъ, да притежавашъ що годѣ знание, ще рѣче да имашъ сила, да знаешъ какъ по-лесно да нареждашъ животътъ си. И колкото една страна има по-вече учащи се, толкова тя има шансъ за да бѣде напредничава. България въ това отношение не сип. Учебното дѣло у насъ се развива бързо. Но има недостатѣци, които трѣбва да се изкоренятъ, ако искаме гредущето поколение да цѣвти.

Много лошо бие на очи да видишъ ученици въ кафенета да стоятъ по цѣли дни. Варненскитѣ гимназисти изглежда че обичатъ по-вече кафенетата, отколкото училището или библиотеката.

Нима само кафенето е мѣстото, дѣто може да се бистри политиката, ако има ученици политикани. Нима само кафенето е мѣстото дѣто може да се чете вѣстникъ и води разговоръ.

Ахъ, това е лоша зараза. Това е ученическа холера, която изражда младитѣ. На кафенето ученицитѣ учатъ комаръ, тровятъ си гърдитѣ съ пушѣкъ, и присвояватъ навипи които сѫ срамотни за единъ интелигентенъ младежъ. Не може да се очаква много нѣщо отъ ови които се излѣжава по кафенетата. И колко жалко е да видишъ млади момчета съ ученически фуражки, идящи отъ училището да влазятъ въ кафенетата, заобикалятъ маситѣ, почватъ игране на карти, бистрене на политика, смучене на цигари, приказване глупави приказки а и често ижти безправствени! Какво може да чакашъ отъ таква синковци? — нищо, освѣнъ кафеджийски хаймани, негодни за работа, недостийни за призиването си.

Ние обръщаме вниманието на ония които могатъ да прѣмахнатъ това зло и създатъ приятни, безопасни и годни мѣста за ученицитѣ, дѣто могатъ да се събиратъ, да размѣнятъ мисли, да играятъ невинни игри и ако има политикани да четатъ вѣстници.

Но кафенето не е мѣсто за ученика.

Къмъ читателитѣ. Първия брой на „Искрица“ изпращаме на много наши приятели. Ний вѣрваме въ вашата подкрепа, защото знаемъ, че вий желаете доброто на родътъ ни и искате неговото просвѣщение.

Втория брой ще изпратимъ само на прѣдплатилитѣ. Ония, които не повѣрватъ първия ще ги считаме за редовни абонати. Бързайте да внесете абонамента отъ 2 лева за цѣла година, за въ България и 5 лв. за странство.

Паритѣ могатъ да се працатъ въ марки или съ пощенски записъ направо до администратора Г. Цаневъ ул. „Владиславъ“ 35—Варна.

Абонамента е само 2 лева год., защото искаме и най-бѣдния да го получава. Ние на Васъ разчитаме. Запишете се.

Отъ администрацията.

Сп. „Искрица“ дѣри кореспонденти и настоятели. Последнитѣ се ползватъ съ 25% отъ 5 абоната на горѣ. Умоляваме дописницитѣ да пишатъ само на едната страна на листа, четливо и по възможность сбито. Колонитѣ на „Искрица“ сѫ широко отворени за статии, които засѣгатъ политиката, науката и религията. На всѣкому ще се даде мѣсто, ако съ писаното не пазда вънъ отъ програмата ни.

Отъ редакцията.

Издържалъ изпитъ. Нашия приятелъ Д-ръ А. Чавдаровъ отъ Сопотъ свършилъ по медицината въ Чикаго, Америка и практикувалъ тамъ двѣ години, е издържалъ изпитъ въ София и допуснатъ да практикува медицина въ отечеството ни. Учпмъ се че въ скоро врѣме щѣлъ да бѣде назначенъ за младши ординаторъ при Александровската болница въ София.

Поздравляваме доктора съ успѣхътъ и му желаемъ свѣтла бѣднина въ кариерата.

Наводнение въ Варна. Когато прѣди мѣсець Южна България прѣтърпѣ загуба отъ наводнението, Варна остана незасѣгната. Тия дни, обаче, тя бѣ подложена на изпитания. Дъждъ като пазъ ведро се излѣ и постави цѣлия градъ въ тревога. Улицитѣ заприличаха на рѣчни корита. Много магазини и къщи се напълниха съ вода. Пожарната команда бѣ повикана на помощъ, да изкаква водата. Загубитѣ възлизатъ на хиляди лева.

Това наводнение, дойде да покаже още единъ пътъ, че Варна трѣбва по-скоро да се канализира. Винаги чакаме горчивата опитностъ да ни научи. Ще видимъ колко властѣта ще побърза да стори туй.

Побѣдата на правителството. Изборитѣ за народ. прѣдст. за XV О. Н. С. се увѣнчаха съ правителственъ успѣхъ. Само 23 народни прѣдставители опозиционери ще има въ О. Н. С. Опозиционитѣ лидери влизатъ въ това число. Земледѣлцитѣ и социалиститѣ получиха фиаско.

ИЗЪ ДАЛЕЧНИ СТРАНИ.

Гладнитѣ въ Испания.

Новинитѣ които ни донася телеграфа отъ Испания сѣ тревожни. Гладния народъ иска хлѣбъ. Възто рѣшение за обявяване на обща стачка. На нѣколко мѣста сѣ станаха сблъсквания съ войската. Мнозина отъ прѣдводители на бунтовницитѣ сѣ арестовани. Въ Барселона е обявена стачка. Работницитѣ напускатъ работилницитѣ и подемаатъ дѣлото на революционния комитетъ. Какво ще ни донесе утрото не знаемъ, но повсичко изглежда, че напикълото търпѣние у бѣдния народъ е изчер-

пено и той иска своето сп, което съ буря ще бѣде придобито. Дали нещемъ усѣмна и ние нѣкоя заранъ съ развѣлнувана маса по улицитѣ, да дигатъ заканителни юмруци противъ властници и чорбаджии и искатъ отнетия нмѣ хлѣбъ.

Врѣмето което прѣживѣваме е доста безпокоително и явно е, че ний стоимъ вече при надвечерпето на едно велико избухване на социалния вулканъ, чието опустошение ще бѣде грозно. Това което ставало въ Испания е станало и въ други страни, ще стане и у насъ.

Български държавни мъже прѣдотвратете страната отъ грозната участъ която стои до вратата ни.

Убийството на Столипинъ.

Вѣстницитѣ разгласиха за убийството на г. Столипинъ, министеръ на вътрѣшнитѣ работи въ Русия.

Багаровъ, убиецътъ на министра е членъ на терористическата партия въ Русия, която почва да проявява напovo своята дѣйностъ.

Убийството е извършено въ Киевския театръ, дѣто Столипинъ присѣтствувалъ. Министра е умрѣлъ, а убиецътъ заловенъ и заедно съ него други 150 души сѣ арестовани.

Убийството е неоправдателно. Каквито и мотиви да сѣ имали Багаровъ и С-не, убийството си остава винаги убийство. То е прѣстѣпно. Въ името на никакво обществено благо не е простено да се отнима животътъ. Това което не можешъ да дадешъ, нѣмаши право и да отнемешъ.

Нито пъкъ съ убийство може да се поправи злото. Вие може да прѣмахнете единъ Столипинъ, ала злото си остава зло. То се корени дълбоко въ недрата на държавния обществения и частенъ животъ.

Махнете злото, а оставете човѣка да живѣе.

Убийството не е наказание, не е поука. То е зло.

Не знаемъ колко Русия губи съ смъртта на Столипинъ, но убийцитѣ нищо не печелятъ, нито пъкъ живота обезпечаватъ.

Дали това убийство ще послужи за урокъ на рускитѣ управници да бѣдатъ по-мѣдри въ управата, ний се съмнѣваме, но сигурни сме, че много новинни мъже ще си пострадатъ покрай убиеца Багаровъ.

Мирната и тиха революция, лишена отъ всякакво насилие, трѣбва да замѣсти тая насилническа и кръвна, която само усложнява въпроса.

Книжнина.

ДЕМОНЪ.

Нова на български езикъ фантастична опера въ три дѣйствия, съставена отъ Либретто споредъ поемата на Лермонтова, е прѣвелъ г-нъ Василъ П. Василевъ.

Този прѣводъ е единъ богатъ приносъ въ нашето оперно поле и ний поздравяваме прѣводача, който, явствува, че има поетически похватъ. Особено той е съумѣлъ да ни прѣдаде оригиналнитѣ стихове на Лермонтова. Вижте, какъ гладко се лѣе това:

„О, вървай! Само азъ едина
До днесъ разбрахъ те—оцѣнихъ;
Тебъ щомъ избрахъ за мой святиня
Власть прѣдъ крака ти азъ сложихъ....“

При всички трудности на подобенъ прѣводъ, младия, но много обѣщаващъ прѣводачъ е прѣдалъ сполучливо и най-нѣжнитѣ тонове на поетическата душа на Либретто.

Ние се ласкаемъ да върваме, че хората на оперното дѣло у насъ, ще дадатъ нужното мѣсто на българския прѣводъ на „Демонъ“ и насърчатъ прѣводача-поетъ.

„Демонъ“ заслужава да се прочете отъ всѣки, който обича хубавото и поетичното. Цѣната на книгата е турена само 1 левъ, види се, за да може всѣки да си я набави.

Полъ.

ДЪРЖАВНАТА ЦЪРКВА НА СЖДЪ ПРѣДЪ ОБЩЕСТВОТО.

Това е една нова книжка отъ 25 стр., авторътъ на която е г-нъ А. Георгиевъ—Хасково. Тя е писана по поводъ отхвърления законопроектъ на бившето демократическо правителство относително инославни религиозни общини.

Г-нъ Георгиевъ като говори за онзи законопроектъ, изтъква нуждата отъ по-успешна работа за раздѣляне на църквата отъ държавата. Той, съ факти, които не могатъ да се оборятъ и цифри, които никога не изсъхватъ доказва каква голяма вреда е за народътъ ни, да се поддържа досегашното съотношение на църквата и държавата. Въ края

на книжката г-нъ Георгиевъ завършва така: „Ний знаемъ, че най-важното нѣщо за всѣки човѣкъ е личната свобода и най-важното нѣщо за народната свобода на кой да е народъ е личната свобода на членоветъ му. Съ това съзнание ние имаме право да протестираме противъ посегателствата на държавата да похити нашата религиозна свобода и да ни става опекунтъ. Ний искаме свобода! Дайте ни свобода! Освободете ни отъ даждието, което плащаме за издръжката на държавната църква! Дайте ни свобода на свѣрата и на религиозното слово! Долу държавната църква!“

Тѣй г-нъ Георгиевъ капи народа къмъ борба противъ крѣпителитѣ на мрака и посегателитѣ на личната свобода. Французитѣ и португалцитѣ се освободиха отъ държавната църква. Скъсаха въковнитѣ върпки на гвѣта.

Не е ли дошло врѣмето когато и ний българитѣ ще сторимъ същото?

Нека подедемъ зовътъ на народния труженикъ, г-нъ Георгиевъ и се отърсимъ отъ религиозния хомотъ на държавната църква.

Новата книжка на Георгиевъ заслужава вниманието на всѣки интелигентенъ българинъ. Само срѣщу 20 ст. може да се снабдите съ нея.

Редакцията на в. „Искрица“ може да ви я достави срѣщу цѣната и пощенскитѣ разноски.

Бисери на мисълта.

Задъ силата на израза лежи външното мълчание на мисълта.

Врѣмето и деньтъ не чакатъ за никой човѣкъ! а колко често дожда криза, когато човѣкъ ги забравя.

Умътъ на поета е универсаленъ; пригръща най-далечната звѣзда и не забравя и най-близкото полско цвѣте.

Моятъ надежди не всѣкога се осъществяватъ, но азъ винаги се надѣя.

Не отъ пълнотата на сърдцето устата говори, защото пълнотата на сърдцето е нестоикити мълчание.

Поща.

Това мѣсто е запазено за въпроси, отправени до редакцията, която ще дава отговори срѣщу тѣхъ.

П О К А Н А

ЗА

Записване абонати на сп. „Искрица“. Винаги въ прѣдплата. На по вече отъ 5 екземпляра се прави 25% отстъпка. Запишете колкото можете и пратете тази листъ въ администрацията.

№	Име и прѣзиме	Точенъ адресъ	лева	Бѣлѣжка

Записването става чрезъ нашите настоятели тамъ дѣто ги имаме, или направо въ администрацията. За Америка нашия настоятелъ е Anton Iovcheff 836 Jackson Bulev. Chicago, Ill. За обявления отнесете се направо до администрацията.

Единствена модерно инсталирана художествена фотография. Задоволява всички вкусове по конкурсът.

З. П. Жейновъ — Варна.

ГОСТИЛНИЦА и МЛЪКАРНИЦА

„ПАРИЖЪ“

НА

Марко П. Кара-Атанасовъ.

Образцова

по чистота, качество на храната и умѣреностъ на цѣнитѣ. Помѣщението е едно отъ най-хигиеничнитѣ и удобни въ центъра на града съ парно отопление.

— Посѣтете я и се убѣдете. —

ХОТЕЛА

НА

МИЛЮ ЧАВДАРОВЪ

на 724 W. Adams St. въ Chicago III

..... винаги е отворенъ за българитѣ

Прислуга чиста, цѣни умѣрени, приемъ добъръ

— ЕЛАТЕ И ВИЖТЕ —

ПЪРВАТА БЪЛГ. КНИЖАРНИЦА въ ЧИКАГО

Най-добритѣ, най-новитѣ и най-ефтини книги ще намерите въ Първата Книжарница. Библии и евангелчета на всички езици. Рѣчници и разговорници за лесно изучаване английски езикъ. И много още други книги на най-износна цѣна, доставямъ за българитѣ въ Америка.

— Календарчета за 1912 год. сж готови. —
Пишете или елате въ книжарницата ми.

Antou Chr. Jovcheff
836 Jackson Blvd. Chicago, Ill.
America.

Търговска печатница — Варна.

За българитѣ въ Америка

Пригитовлява се и скоро ще излезе отъ печатъ ново разговорниче, най-ново и най-лесно приспособено да се учи английски езикъ.

Търсите го въ книжар. на Йовчевъ въ Чикаго.

3-ва Модерна Книговъзница

К. Яневъ & Н. Канеловъ

ВАРНА.

на ул. „Драгоманъ“ срещу възлюбкарския кабинетъ на г. Тодоръ Войчевъ.

Снабдена съ най-модерни машини и букви. Изящна и солидна работа. Цѣна най-износна.

Приема разни видове подвързии.

Специално отдѣление за подвързване на Търговски регистри.

Marko P. Kaloudoff & Co.

Агенция за параходни билети.

Ний представяваме 13 параходни компании, които иматъ най-добритѣ, бързи и чисти параходи.

Ний издаваме оригинални билети (шифр-карти) отъ всички линии съ вѣрни цѣни. Пишете още днесъ за да Ви изпратимъ разписание. На клиентитѣ си македонци услужваме да си вадятъ турски пашапорти. — Ние винаги разполагаме съ европейски пари — запалони и ги продаваме на пазнищитѣ си най-ефтино. Ний сме прѣдставители на Американъ Експресъ К-о, Континенталъ и Комерсиалъ Бачкъ въ Чикаго и чрезъ тяхъ изпращаме пари за стария край, които въ Македония се получаватъ отъ Отоманската Императорска Банка, а въ България отъ Българската Народна Банка. На клиентитѣ си българии услужваме да си влагатъ паритѣ въ Пензенската Спесовна Каса въ България. — Изнамираме побъркани или по една или друга причина не получени пари, срещу прилично възнаграждение. Даваме добросъвестни съвети и улѣтвания по всичко само срещу пощенскитѣ разходи. — За каквото и да пишете, веднага ще ви се отговори.

709 West Adams Street, Chicago, Ill

Съ почитание:

МАРКО П. КАЛУДОВЪ и С-о.